

ODWOŁAĆ (51) *vb pf i może impf*

pf (49), *może impf* (2) *BartBydg* 211, *RejWiz* 123v.

Oba o oraz a jasne.

inf odwołać (15). ◇ *fut 1 sg* odwołam (1). ◇ *2 sg* odwołasz (2). ◇ *3 sg* odwoła (4). ◇ *3 pl* odwołają (2). ◇ *praet 1 sg m* -em odwołał (1). ◇ *3 sg m* odwołał (15). *f* odwołała (1). ◇ *con 3 sg m* by odwołał (9). ◇ *impers praet* odwołano (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI (jeden z niżej notowanych przykładów) – XVIII w.

1. *Cofnąć swe poprzednie wypowiedzi, poglądy, orzeczenia; palinodiam canere, retractare Mącz, Modrz; revocare Mącz, JanStat; retexere Mącz; recantare Modrz (48) : PatKaz I 12v; RejFig Cc; Ad palinodiam redactus est, Muflał odwołać/ muflał w fwą gębę wziąć. Mącz 273c, 273c; Pozową kogo o to/ że zádawfzy przykre słowo/ nátychmiałt nieodwołał ModrzBaz 98, 98.*

odwołać co (27): *PatKaz I 12; Napyerwey powyefzcz fwoyá pyrwfcha wktorey zenye fwey tho przipiśfował abi ona povodem przednyefýchym zabiczia thego bila, odwołall LibMal 1543/77; MurzHist C3; vpomináli go áby fwą náukę odwołał: niechćiał BielKron 223v, 194 [3 r.], 196v; Mącz 462b, 505c; CzechRozm 150v [2 r.], *; ModrzBaz 98v [4 r.], 99 [2 r.]; SkarŻyw 453; CzechEp 36. Cf odwołać co czym; Ze zdaniem dopełnieniowym.*

odwołać co czym (2): *BielKron 193v; Ze też iftá śmiał gánić rymem vfczypliwym: Acz to potym odwołał piórem ofobliwym. KochFrag 22.*

Ze zdaniem dopełnieniowym [w tym z zapowiednikiem: to (3), ono (1); zawsze zaimek względny] (6): PatKaz I 12v; Gdy Sláchćic Sláchćicowi zádá zkurwyfnyńtwo/ álbo infze słowo fzkáráde/ á nie odwoła wnet co mowił/ tedy táki człowiek fwowolny/ ma dádż tákowemu co mu náłáiał 60 grzywien UstPraw A4v; BielKron 194; Mącz 454a; ModrzBaz 98; SarnStat 238.

Z połączeniem przytoczenia ze zdaniem dopełnieniowym (1): ktemu ma odwołać/ Iż to com mowił/ tom łgał iáko pies. UstPraw A4v.

W charakterystycznych połączeniach: bład odwołać (6), naukę, pisanie (2), powieść, przymówkę, słowa, wszystko; z dobrej woli odwołać, natychmiast (3), prędko, wnet, zaś.

Szereg: »(abo) odwołać abo (się) zaprzecć = vel negare vel recantare Modrz; revocare aut negare JanStat [szyk 2:1] (3): Iá niektorzi co ták rozumieią/ że fię mnimánie o nich v ludzi náruśzyło/ iefli ci co iym przymowili/ tego/ ábo nieodwołáią v fędźie^{go}/ ábo fię zgołá niezápřz [vel recantatum, vel a conviciatore prorsus negatum]. ModrzBaz 99, 99; SarnStat 238.

a. *Zaprzecć się wyznawanej religii [co] (2) : Niżem wedle rofkázania Legátowego w Citadelli przed wfzyftkiem ludem/ prawdę pańfką odwołał/ [...] zdało mi się/ iakobych taki głos słýfzał MurzHist N2v; wolno cię pufzczę/ gdy tylo przedemną fámym á dwiemá świádky/ wiaré Chrześciáńfką odwołałz. SkarŻyw 75.*

b. *Unieważnić ustawę, wyrok [co] (3) : nie z lutofci to vczynili/ ale by Pilát fkázaniá nieodwołál OpecŻyw 137v; vczynił Syem álbo Synod v Láteranu/ gdzye zálię odwołał wfzytki fwe ordynácyie BielKron 177v.*

Szereg: »psować i odwołać« (1): gdy fię ná iego przefłtrogę vpámieťác/ y złych onych praw pfowác y odwołać niechćiał: fám go P. Bog obiecał kárác SkarKazSej 702a.

c. *Przenieść (a. przenosić) na inny termin, odroczyć lub znieść [co] (7)* : Ano iedno bogaczow kilká odpráwiáią/ A nędznikom przez tydzyeń fady odwołáią. *RejWiz* 123v; prohibere mercatum, Odwołác yármárk. *Mącz* 217c; *GórnRozm* 14; *SarnStat* 1292 [2 r.]; *ZapMaz II G* 97/90v.

Przen (1) : Láiąc mu [złodziejowi] ná fadny dzień/ rok záwity złożył: A on mu ofáték wziął/ mówiąc iż ty roki/ Iuż zálie odwołano/ dáley przez Proroki. *RejFig* Dd3.

2. *Wezwać z powrotem [kogo dokąd] (1)* :

Zwrot: »odwołác zasie« (1): odwołam ie zálie [revocabo] do źemie kthorám przyfiągł oycom ich *Leop Bar* 2/34.

3. *praw. Apelować do sądu wyższej instancji (1)* : Appellare, ad maiorem vel ad alium iudicem vocare, odvolacz, odzivacz, vel alterius iudicis audientiam postulare vel conqueri *BartBydg* 211.

4. *praw. Odciążyć współoskarżonego zmieniając pierwotne zeznanie, stwierdzić jego niewinność; innocentem proclamare, purgare Cn [kogo] (1)* : Item powyada yfch klyucz do komory scholtífcziney kthori ízyą od Iana parobka vtey tho ícholtífky myecz powyedziała, nyebel yey dan od thego parobka. Alye thakyełch zwofku bill vrobyon przez szliofáarczika kthori káfzcze yefth dobrze znayom przethofz Iana yako nyewynnego odwolála. *LibMal* 1551/164.

Synonimy: **1.** odmienić, odszczekać, zaprzecić się; **2.** abrogować, kasować, oddalić, odezwać, odmienić, odnieść, odrzucić, umorzyć, »wniwecz obrocić«, skasować, skazić, znieść; **3.** apelować, odezwać się, ruszyć.

Formacje współrdzenne cf WOŁAĆ.

Cf **ODWOŁANIE, ODWOŁANY**